

РЕШЕНИЕ

№ 13726

гр. София, 30.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 76 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Стефан Ис. Шекерджийски

при участието на секретаря ЕЛИ КР. ШОКОРДОВА
като разгледа докладваното от Стефан Ис. Шекерджийски Гражданско дело № 20221110131243 по описа за 2022 година

искове с пр.осн. чл. 124, ал. 1 (съществуване на право), във вр. с чл. 415 от ГПК, във вр. с чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 430 от ТЗ; чл. 86 от ЗЗД:

Ищецът - ..., твърди, че страните били обвързани от договор от 02.12.2019г. (банката и И. П. Д.). Ответницата била в неизпълнение.

Моли да се признае за установено по отношение на потребителя, че дължи:

- сумата от 1 994,55 лева - главница по Договор за кредитна карта на физическо лице № CCIR-209-00262-2019 от 02.12.2019г., заедно със законна лихва върху главницата, считано от 31.11.2021г. до окончателно изплащане на вземането,
- сумата от 258,46 лева - договорна/възнаградителна лихва по договора за кредит за периода от 16.04.2020г. до 20.03.2021г.; и
- сумата от 184,90 лева - лихва върху просрочена главница по договора за кредит за периода от 20.03.2021г. до 12.10.2021г.

Претендира разноси.

Ответникът - **И. П. Д.**, реално признава иска и навежда доводи за форсмажор и такива по допустимостта на иска.

- навежда довод за липса на осъществен фактически състав за настъпила изискуемост и неравноправна клауза;

- не били ангажирани доказателства, че сумата е получена / съответно и за предоставянето на карта;

- навежда и други правни доводи.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 12 и чл. 235, ал. 3 от ГПК, приема за установено следното:

от фактическа страна:

Не се спори, че е сключен Договор № CCIR-209-00262-2019 от 02.12.2019г., за кредитна карта за физически лица, като е предоставена сумата от 2 000 лева, която е усвоена.

Лихвите са уредени в чл. 7 от Договора. Няма данни за надхвърляне на лимита (чл. 7.1). Мораторната лихва е уредена в чл. 7.1.1, а възнаградителната – в титулната част.

Бащата на ответницата е починал на 13.04.2020г. (Акт за смърт). Тя е останала без работа след м.8.2022г. (разпореждане на НОИ от 05.10.2022г.).

По делото е представен допълнителен лист към лист за преглед – ръкописното му съдържание е абсолютно нечетимо – не е ясно кой е преглежданият, кога се е случило изследването и как това би се отразило на ответницата, ако става въпрос за нея. Ако все пак това има отношение към болничния лист, приложен на л. 67, ответницата е била в отпуск по болест за периода от 16.11.2021г. до 25.11.2021г.

Депозирано е заключение на ССЧЕ, неоспорено от страните и прието от съда, като компетентно изготвено. От него се установява, че:

Заемодателят е предоставил на ответника заемната сума от 2 000 лева под формата на разрешен кредитен лимит по кредитна карта. Посочена е картовата сметка по която се усвоява лимитът и по която ще се погасява задължението с ...

Определен е месечен лихвен процент за всеки отделен месец през срока на договора, в размер на 1,35%. В т. 5.3.1 е посочено че се прилага 0% месечен лихвен процент за всички ПОС транзакции за покупки на стоки и услуги в търговски обекти и интернет в България и чужбина до 30.03.2020г. Определена е и минимална изискуема погасителна вноска в размер на 60,00 лв. (3 % от кредитния лимит), съгл. т. 3.1. от договора.

Договорът за кредит е обявен за предсрочно изискуем на 20.03.2021г.

По въпросите поставени в исковата молба, експертизата констатира:

С оглед представени извлечение от карта на клиент и движение по картова сметка с ..., видно от представената вътрешнобанкова документация на ищецана ответника е предоставена банкова карта MasterCard Standard с разрешен лимит 2 000 лв., и номер на картата 5189 **** * 4726, като сметката от която се погасява картата е с ..., идентичен с номера на картовата сметка посочен в процесния договор.

Изискан за целите на експертизата е и приемо-предавателния протокол за предоставяне на кредитната карта със съответния ПИН към нея. В отговор на оставеното искане от експертизата, с имейл от 11.10.2022г. от ищцовото дружество, чрез

упълномощеният служител С. ... съобщава: „Протокола, с който е получена кредитната карта, със съответния ПИН към нея не е наличен в досието. Колегите от филиала предполагат, че е в унищожения архив на филиала“.

Съгласно представеното извлечение на движението по картовата сметка, по усвояването на кредитния лимит експертизата констатира следните транзакции по дата, сума и вид на усвояването – 2 119,25 лева.

Не са представени данни от банката каква част от лихвата по перо „Начислена лихва“ са за договорна/възнаградителна лихва и каква част са лихва върху просрочена главница. На изрично представено искане от експертизата за максимално подробен лихвен лист е представен само лихвен лист за периода от 01.03.2021г. до 27.05.2022г.

На подновеното искане на експертизата да се предостави информация за начислените редовни и наказателни лихви за периода преди предсрочната изискуемост на кредита, т.е. преди датата 20.03.2021г., или евентуално месечните извлечения по кредитната карта, издавани на клиента, с имейл от 11.10.2022 г. от ищцовото дружество, чрез упълномощеният служител С.... съобщава: „Нямаме достъп до ежемесечните извлечения, които са изпращани на длъжника и не можем да ги предоставим, а не разполагаме със справка, в която да е видна информацията конкретизирана по-долу касаеща начислението на лихвите“.

С оглед изложеното, експертизата потвърждава факта на начисленията представени с основание „начислена лихва“ по дата и размер на сумите, но не е в състояние (поради това че и ищеца при изрично поставено искане не е в състояние да направи това) да разграничи редовна договорна лихва от наказателна такава в така представените данни, нито пък приложените лихвени проценти в тези начисления.

Плащанията са в общ размер на 313 лева, както следва:

- по главница в общ размер на 124,80 лева;
- по „начислени лихви“ в общ размер на 106,71 лева
- по начислени такси в общ размер на 81,49 лева.

от правна страна:

Искът е допустим – няма правна причина, която да предопределя прекратяване.

Доколкото не се твърди, че всичко дължимо е заплатено, обезпеченията са без значение. Дори и да е налице свръх обезпечаване, то се атакува самостоятелно - арг. от чл. 420 от ГПК.

Недобротото познаване на закона, а изложеното важи и за всички изводи на решаващия орган по-долу, не извинява (*ignorantia legis neminem exusat*) - арг. от чл. 5, ал. 5 от КРБ. Предмет на това производство е само наличието на дълг, като не се взема предвид евентуално принудително събраното от ЧСИ (т. 9 от ТР по т.д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС). Последното се отнася и до калкулираните такси от ЧСИ.

Терминът „случайно събитие“ е легален (196, ал. 1 от ЗЗД). Законът не е определил

елементите на случайното събитие. Доктрината и съдебната практика обаче приемат следното: непреодолимо (непредотвратимо), непредвидено и непредвидимо събитие или действие, при което липсва виновно поведение на длъжника - Р. 1138-1953-II ГО и Р. 879-1986-I ГО, невъзможност за изпълнение, причинна връзка между събитието или действието и невъзможността. Фактите, които причиняват невъзможността, могат да бъдат различни - природно събитие - буря, поведение на трето лице - кражба, стачка - Р. 1441-1956-IV ГО, и други. Непредвидеността и непредвидимостта се констатира с оглед на длъжника, който трябва да положи грижата на добрия стопанин. Те трябва да съществуват към момента на възникването на задължението. Ако събитието е предвидимо или извършителят е бил виновен, не е налице случайно събитие - Р. 1330-1959-II ГО, р. 1039-1961-IV ГО, също: Р. 326-1971-III ГО, и Р. 255-2002-V ГО.

Терминът „непреодолима сила“ (*force majeure*) също е легален - чл. 306 и чл. 373 от ТЗ, а е възприет и в други закони.

Двете понятия не следва да се идентифицират. Непреодолимата сила е вид случайно събитие, което е непреодолимо за даденото равнище на развитие на обществото. Ако случайното събитие може да се предвиди достатъчно конкретно, срещу неговото въздействие могат да се вземат ефективни мерки. Непредотвратимостта на случайното събитие е функция от неговата непредвидимост. За разлика от случайното събитие, непреодолимата сила е непредотвратима, дори и да е предвидена. Непредотвратимостта на непреодолимата сила е самостоятелна характеристика по отношение на предвидимостта. Непреодолимостта обаче не е абсолютна. Както непреодолимостта, така и невъзможността имат относителен характер и се изменят с развитието на науката, техниката и обществените отношения. Непреодолимата сила е такова случайно събитие, в чието съдържание не са включени рисковите фактори на упражняваната от отговорното лице дейност. В този смисъл непреодолимата сила е квалифициран случай на случайното събитие. Непреодолимата сила може да бъде природно явление - например земетресение, тежка суша - Р. по ВАД 9/1998г., дъждове, които с повече от 300 на сто превишават месечната норма на валежите за същия район за съответния период. Актовете на държавни и общински органи - например решение на общински съвет - р. 388-1961-I ГО, и нормативните актове - закон - Р. 1779-1998-V ГО, постановление на Министерския съвет - Р. 1790-A-1955-IV ГО, нормативен акт за налагане на ембарго и мораториум - Р. по МАД 45/1998г., нормативен акт за установяване на митническа забрана за внос или износ - Р. 68-2000-V ГО, следва да се квалифицират по-скоро като непреодолима сила (*fait du prince*), отколкото като случайно събитие, освен ако са предотвратими - Р. по МАД 12/2006г.

Непреодолимата сила има място при отговорностите, които не почиват на вина. В тези случаи не е достатъчно да се докаже наличието на случайно събитие, т.е. липсата на вина, за да се освободи от отговорност длъжникът, защото отговорността му по силата на закона или договора е обективна. Длъжникът трябва да докаже непреодолимост, характерна за нИ.то на развитие на обществото - р. по ВАД 16/2004г.

Доказателствената тежест за наличието на елементите на случайното събитие или

непреодолимата сила е върху длъжника - Р. по ВАД 38/1999г.

Смъртта на родител е трагично събитие, което обикновено води до негативни емоционални преживявания. То обаче е ирелевантно. Същото се отнася и за липсата на средства – оставането без работа, което се е случило едва през 2022г. Ответницата не е останала без средства през 2021г. (около 10 дена, когато е била в болнични), тъй като е била обществено осигурена. Отделен е въпросът, че финансовият недоимък не е извинителен.

Нито един от доводите ѝ, доколкото въобще бе установен, не доказва непреодолима сила.

В договора за кредитна карта са предвидени месечни срокове. Те не са спазени, което означава, че сумите се дължат и без каквото и да е допълнително уведомяване – арг. от 84, ал. 1 от ЗЗД.

Не е много ясно какво точно е приела банката, но, ако все пак може да се говори за предсрочна изискуемост, приложими са две ТР. От една страна, според т. 18 от ТР по т.д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС, в хипотезата на предявен иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК, респ. чл. 415, ал. 1 ГПК, за вземане, произтичащо от договор за банков кредит с уговорка, че целият кредит става предсрочно изискуем при неплащането на определен брой вноски или при други обстоятелства и кредиторът може да събере вземането си без да уведоми длъжника, вземането става изискуемо с неплащането или настъпването на обстоятелствата, след като банката е упражнила правото си да направи кредита предсрочно изискуем и е обявила на длъжника предсрочната изискуемост. От друга обаче – според т. 1 от ТР № 8/2017г. от 02 април 2019г., допустимо е предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ. Предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост може да бъде уважен за вноските с настъпил падеж към датата на формиране на силата на пресъдено нещо, въпреки, че предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК.

От изложеното следва, че при нормално счетоводство, искът би следвало да е основателен. Проблемът е, че счетоводните вписвания на банката по отношение на конкретния кредит, са непълни/неясни или просто е отказано, без уважителна причина на в.л., да се предостави информация. Решаващия орган не може да приеме, че информацията за теглене от постеминали е достоверна, съответно за частичните погасявания, но не и за начина на формиране на лихвите (възнаградителна и мораторна) и за тяхното частично погасяване.

Счетоводните вписвания по партидата на ответника са по отношение на една сделка.

Неизрядното счетоводство има отношение към цялото правоотношение и неговото счетоводно отразяване. Има заплатени и такси, които не се и претендират, но и за тях не е ясно как са разпределени при плащанията.

Разпоредбите на чл. 182 от ГПК и чл. 55 от ТЗ установяват едно изключение от правилото, че писаното не доказва нищо в полза на неговия автор - редовно водените счетоводни книги на търговеца могат да служат като доказателство. **Те не се ползват с никаква задължителна доказателствена сила, а същата се преценява от съда с оглед на всички доказателства по делото - Решение 2 от 20.01.2011г. по гр.д. № 478/2010г., III г.о. на ВКС; Решение 218 от 05.07.2011г. по гр.д. № 775/2010г., III г.о. на ВКС.** Следователно редовно водените счетоводни книги не притежават доказателствена сила, равнозначна на материалната доказателствена сила на официален свидетелстващ документ, тъй като са производни, т.е. те се изготвят на базата на първични счетоводни документи. Именно и поради това, както чл. 182 ГПК, така и чл. 55 от ТЗ, изискват те да са редовни, т.е. всяко вписване в тях да бъде надлежно удостоверено - Определение № 101 от 17.02.2009г. по т.д. № 652/2008г., I т.о. на ВКС.

При това положение следва да се съобразят няколко обстоятелства:

- кредитът е предоставен и усвоен, тъй като това се признава от ответницата;
- вероятно има съществено недоплащане – и тук становищата на двете страни съвпадат, но въобще не може да се установи какво точно се дължи.

При пасивност от страна на ответника – например само голословно оспорване и допусната ССЧЕ, решаващия орган би отхвърлил изцяло претенцията.

Приложимо е правилото на чл. 162 от ГПК:

Съдът приема, че дължимата главница възлиза на **1 500 лева**;

Първата лихва на **200 лева**, а

втората на **120 лева**.

За горницата исковете са неоснователни.

по разноските:

1. Настоящата инстанция дължи произнасяне и по разноските, сторени в заповедното производство – **134,94 лева**, съобразно уважената част.

2. Разноски, сторени пред настоящата инстанция от ищеца, съобразно уважената част от исковете, са в размер на **744 лева** (чл. 78, ал. 1 ГПК).

Воден от гореизложеното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ПРИЗНАВА на основание чл. 124, ал. 1 (съществуване на право), във вр. с чл. 415 от ГПК, във вр. с чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 430 от ТЗ; чл. 86 от ЗЗД, за установено по иска предявен от ..., ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ..., съд.адр.: гр. София, ..., тел.: ... 03, чрез адв. К. И., преупълномощен от Адвокатско дружество „...”, рег. по

ф.д. № 15924/2007 по описа СГС, ЕИК № ..., срещу **И. П. Д.**, ЕГН *****, гр. Девин, ..., че ответникът дължи следното:

- сумата от **1 500 (хиляда и петстотин) лева** - дължима главница по Договор за кредитна карта на физическо лице № ССIR-209-00262-2019 от 02.12.2019г., ведно със законната лихва, считано от 03.11.2022г. до окончателното ѝ изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията за горницата до пълния предявен размер от **1 994,55 (хиляда деветстотин деветдесет и четири лева и петдесет и пет стотинки) лева**, като **НЕОСНОВАТЕЛНА**;

сумата от **200 (двеста) лева**, възнаградителна лихва за периода от **16.04.2020г. до 20.03.2021г.**, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията за горницата до пълния предявен размер от **258,46 (двеста петдесет и осем лева и четиридесет и шест стотинки) лева**, като **НЕОСНОВАТЕЛНА**; и

- сумата от **120 (сто и двадесет) лева** - мораторна лихва, върху главницата за периода от **20.03.2021г. до 12.10.2021г.**, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията за горницата до пълния предявен размер от **184,90 (сто осемдесет и четири лева и деветдесет стотинки) лева**, като **НЕОСНОВАТЕЛНА**

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, **И. П. Д.**, ЕГН *****, гр. Девин, ..., да заплати на ..., ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ..., съд.адр.: гр. София, ..., тел.: ... 03, чрез адв. К. И., преупълномощен от Адвокатско дружество", рег. по ф.д. № 15924/2007 по описа СГС, ЕИК № ..., сумата от **134,94 (сто тридесет и четири лева и деветдесет и четири стотинки) лева**, разноски, сторени в заповедното производство, съобразно уважената част от исковете.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, **И. П. Д.**, ЕГН *****, гр. Девин, ..., да заплати на ..., ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ..., съд.адр.: гр. София, ..., тел.: ... 03, чрез адв. К. И., преупълномощен от Адвокатско дружество", рег. по ф.д. № 15924/2007 по описа СГС, ЕИК № ..., сумата от **744 (седемстотин четиридесет и четири) лева** – сторени деловодни разноски в исковия процес, съобразно уважената част от исковете.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____